

Asia: VN/26856/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto. Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi ympäristöministeriö pyytää, että lausunto jaotellaan lausuntopyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti.

Kommentit luvusta 1 Yleiset säännökset

-

Kommentit luvusta 2 Viranomaisten tehtävät

-

Kommentit luvusta 3 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Verohallinto toteaa, että hallituksen esitysluonnoksessa ei ole esitetty muutettavaksi verolainsäädäntöä.

Esitysluonnoksen uuden alueidenkäyttölain 20 §:n (Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden oikeusvaikutukset) 2 momentin mukaan valtion viranomaisten olisi toiminnassaan arvioitava toimenpiteidensä vaikutuksia aluerakenteen ja alueidenkäytön kannalta. Säännös vastaisi voimassa olevaa alueidenkäyttölain 24 §:n 1 momenttia. Pykälän perusteluissa sivulla 86 on viitattu 2 momentissa tarkoitettuna vaikuttavana tekijänä myös verolainsäädäntöön.

Verohallinnolla ei ole lausuttavaa edellä kuvatun lain 20 §:n osalta.

Kommentit luvusta 4 Maakuntakaava

-

Kommentit luvusta 5 Yleiskaava

-

Kommentit luvusta 6 Asemakaava

-

Kommentit luvusta 7 Vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 8 Tuulivoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 9 Aurinkovoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 10 Ranta-alueita koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 11 Kaavoitusmenettely ja vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

-

Kommentit luvusta 12 Asemakaavan ja yleiskaavan laatimisaloite ja asemakaavan ja yleiskaavan laatiminen yhteistyössä

-

Kommentit luvusta 13 Merialuesuunnittelu

-

Kommentit luvusta 14 Kansallinen kaupunkipuisto

-

Kommentit luvusta 15 Valtion rajat ylittävät ympäristövaikutukset

-

Kommentit luvusta 16 Pakkokeinot ja seuraamukset

-

Kommentit luvusta 17 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksiantoa koskevat säännökset

-

Kommentit luvusta 18 Muutoksenhaku

-

Kommentit luvusta 19 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksiantoa j voimaantuloa koskevat säännökset

-

Kommentti luvusta 20 Erinäiset säännökset

Ehdotetun uuden lain 123 §:n mukaan kunnalla ja maakunnan liitolla olisi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada pyynnöstä ja maksutta Verohallinnolta tähän lakiin perustuvan viranomaistehtävän hoitamiseksi ja tämän lain mukaisiin hallintoasioihin liittyvien tiedoksiantojen toimittamiseksi tarpeelliset tiedot.

Luovutettavia tietoja olisivat kuolinpesien sekä muiden kiinteistönhaltijoiden ja -omistajien yhteystiedot. Pykälän perustelujen mukaan yhteystiedoilla tarkoitettaisiin sekä sähköisiä yhteystietoja että muita viranomaisen hallussa olevia yhteystietoja, kuten osoitetta, puhelinnumeroa, sähköpostiosoitetta tai muuta vastaavaa tietoa. Kunta tai maakunta huolehtisi, että tiedot ovat niiden henkilöiden käytettävissä, jotka hoitavat pykälässä tarkoitettuja viranomaistehtäviä.

Verohallinto toteaa, että yhteystietoja on mahdollista luovuttaa Verohallinnosta myös rakenteellisessa muodossa sähköisesti tai teknisillä rajapinnoilla siltä osin kuin kyseiset tiedot ovat Verohallinnon tietojärjestelmässä. Verohallinnolla ei voi kuitenkaan nykytilassa olla kaikissa tilanteissa asiakasrekisterissään ajantasaisia tietoja jakamattoman kuolinpesän osoitteista, kuolinpesän asianhoitajasta eikä myöskään tietoa kuolinpesän asioita hoitavan henkilön sähköpostiosoitteista tai puhelinnumeroista. Yhteystietojen kattavuuteen eri käyttötarkoitusten näkökulmasta vaikuttaa erityisesti se, että tiedot annetaan Verohallinnolle verotusasioiden hoitumiseksi. Verohallinnolla ei myöskään ole erillistä rekisteriä jakamattoman kuolinpesän osakkaista.

Uutta lakia säädettäessä on lisäksi otettava huomioon, että Verohallinnon kiinteistötietojen omistaja- ja haltijatiedotkaan eivät kaikissa tilanteissa ole ajantasaiset ja kattavat.

Vastaavasta tietojen saamisesta Verohallinnolta on säädetty mm. rakentamislain (751/2023) 189 §:ssä. Tuon lain säätämisen yhteydessä on kirjattu hallituksen esitykseen 139/2022, että "lähtökohtaisesti Verohallinto luovuttaisi ainoastaan sellaisia tietoja, joita V(v)erohallinnolla ennestään olisi. Laajempaa ajantasaisten tietojen selvitysvelvollisuutta ei V(v)erohallinnolle tämän pykälän nojalla säädettäisi." Verohallinto ehdottaa kirjattavaksi vastaavasti tähän hallituksen esitykseen.

Hallituksen esityksessä on lisäksi syytä kuvata tarkemmin Verohallinnolle tietojen luovuttamisesta aiheutuvat olennaiset vaikutukset ja kirjata esitykseen Verohallinnolle tuollaisista vaikutuksista aiheutuvat muutuskustannukset, varsinkin jos lailla on tarkoitus perustaa säännöllinen uusi tietojen luovutusmenettely.

Verohallinto kiinnittää mm. rakentamislain 189 §:ssä ja ehdotetussa lain 123 §:ssä tarkoitettuihin tiedonsaantioikeuksiin liittyen huomiota siihen, että käynnissä olevaan Edesmenneen omaisen asioiden vaivaton hoito (EOAVH)-hankkeeseen sisältyvä uusi lainsäädäntö tulee muuttamaan ainakin jossain määrin saatavilla olevaa tietoa ja sitä, mistä viranomaisesta tai tietojärjestelmästä tarvittava tieto on eri käyttötarkoitusten perusteella saatavissa tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Tiedonsaantisäännösten muuttamistarve tulee arvioida säädettäessä EOAVH-hanketta toteuttavaa lainsäädäntöä, jonka on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2027. Kun nyt ehdotettu uusi laki on tarkoitettu tulemaan kuitenkin voimaan jo vuonna 2026, niin lain 123 §:n tiedonsaantioikeus olisi Verohallinnon käsityksen mukaan perusteltua säätää jo vuodelle 2026.

Kommentit luvusta 21 Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

-

Kommentit alueidenkäyttölain muuttamisesta (liitelaki, nimike muuttuu laiksi kaavojen toteuttamislaki)

Uuden lain 91 d §:ssä säädettäisiin kunnalle yhdyskuntarakentamisesta aiheutuvista kustannuksista. Nykyisen alueidenkäyttölain 91 d §:n 1 momenttia muutettaisiin siten, että siinä viitattaisiin uuden lain 60 §:ään nykyisen lain 59 §:n sijaan. Uusi 60 § vastaisi sisällöllisesti voimassa olevan lain 59 §:ää.

Verohallinnolla ei ole lausuttavaa edellä kuvatun lain 91 d §:n osalta.

Kommentit rakentamislain muuttamisesta

-

Luonnos uudeksi alueidenkäyttöasetukseksi viimeistellään ja siitä pyydetään lausunnot syksyllä 2025. Jos haluatte jo nyt antaa siitä kommentteja niin voitte tehdä sen tässä.

-

Kautto Markus

Verohallinto - Pääjohtajan estyneenä ollessa Strategiajohtaja Arto Pirinen ,
ylitarkastaja Markus Kautto